

Asia C-900/19**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

6.12.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Conseil d'État (Ranska)

Ennakkoratkaisupyynnön tekemispäivä:

29.11.2019

Kantajat:

Association One Voice

Ligue pour la protection des oiseaux

Vastaaja:

Ministre de la Transition écologique et solidaire

Väliintulija:

Fédération nationale de la chasse

1. Riidan kohde ja tosiseikat

- 1 Ranskan lainsäädännössä sallitaan viidessä Kaakkois-Ranskan departementissa liima-ansojen käyttö houkuttimina käytettävien rastaiden ja mustarastaiden pyydystämiseksi, kun asetuksessa, jossa säädetään muun muassa, että lintujen määrää rajoitetaan vuosittain ministeriön asetuksella, täsmennetyt edellytykset täyttyvät.
- 2 Kaksi eläinsuojeluyhdistystä arvostelee liima-ansojen käyttöä, joka on niiden mielestä julma pyydystyskeino, sekä sellaisten lintulajien pyyntiä, joiden osalta tieteellisen tiedon kehityksessä korostuu kantojen merkittävä heikkeneminen ja niiden alttius kärsimykselle.
- 3 Yhdistykset nostivat Conseil d'État'ssa (ylin hallintotuomioistuin) kanteet lainsäädännöstä, jossa sallitaan liima-ansojen käyttö.

- 4 Fédération nationale des chasseurs (kansallinen metsästäjäliitto) osallistui omasta aloitteestaan väliintulijana asian käsittelyyn ja vaati, että kanteet hylätään.
- 5 Conseil d'État'n tutkittua erityisesti kanneperusteet, jotka koskevat luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun direktiivin säännösten rikkomista ja tavoitteiden huomiotta jättämistä, se lykkää asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisukysymystä.

2. Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Euroopan unionista tehty sopimus (SEU)

- 6 SEU 3 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. – –

3. Unioni toteuttaa sisämarkkinat. Se pyrkii Euroopan kestäväan kehitykseen, jonka perustana ovat – – korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen. – –”

Euroopan unionin perusoikeuskirja (perusoikeuskirja)

- 7 Perusoikeuskirjan 37 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun korkea taso ja ympäristön laadun parantaminen on sisällytettävä unionin politiikkoihin ja varmistettava kestäväan kehityksen periaatteen mukaisesti.”

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY (lintudirektiivi)

- 8 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon.”

- 9 Direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Siltä osin kuin on kyse tässä direktiivissä tarkoitettusta lintujen metsästyksestä, pyydystämisestä ja tappamisesta, jäsenvaltioiden on kiellettävä kaikkien sellaisten

erityisesti liitteessä IV olevassa a kohdassa lueteltujen välineiden, laitteiden ja menetelmien käyttö, joilla laajamittaisesti tai valikoimattomasti pyydytetään tai tapetaan lintuja tai joilla saatetaan paikallisesti hävittää jokin laji.”

- 10 Direktiivin 9 artiklassa säädetään nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksellisissä kohdissa seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, poiketa 5–8 artiklasta seuraavin perustein:

--

c) salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydyttämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön. --”

- 11 Nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksellinen liitteessä IV oleva säännös kuuluu seuraavasti:

”LIITE IV

a)

– Ansalangat --, liimat, koukut, sokeiden tai runneltujen elävien lintujen käyttö houkuttimina, --”

Ranskan lainsäädäntö

Ympäristölaki

- 12 Lain II osasto (Metsästys) sisältää L424–4 §:n, jonka nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksellisissä kohdissa säädetään seuraavaa:

”--

Salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen muuttolintujen pienien määrien metsästyksen metsästyksestä vastaava ministeri antaa vahvistamiensa edellytysten mukaisesti luvan käyttää perinteisiä metsästystapoja ja -välineitä, jotka poikkeavat 1 kohdassa sallituista metsästystavoista ja -välineistä.

--

Liima-ansat asetetaan tuntia ennen auringonnousua ja poistetaan ennen kello yhtätoista. --”

Asetus, joka on annettu 17.8.1989 ja joka koskee liima-ansojen käyttöä houkuttimina käytettävien rastaiden ja mustarastaiden pyydystämisesssä departementeissa Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var ja Vaucluse.

13 Asetuksen 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Liima-ansojen käyttö houkuttimina käytettävien rastaiden – – ja mustarastaiden pyydystämisesssä henkilökohtaiseen käyttöön sallitaan departementeissa Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var ja Vaucluse tiukasti valvotuissa oloissa, jotka määritellään jäljempänä, kyseisten lintujen pienien määrien ja valikoidun pyydystämisen sallimiseksi, koska muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole”.

14 Asetuksen 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Liima-ansoja saa käyttää ainoastaan metsästäjän ollessa läsnä. Kaikki pyydystetyt linnut on puhdistettava välittömästi. Aseen kantaminen on kielletty näiden toimien aikana”.

15 Asetuksen 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Metsästyksestä vastaava ministeri vahvistaa vuosittain kauden aikana pyydystettävien lintujen enimmäismäärän ja tarvittaessa departementtikohtaiset tekniset määräykset”.

16 Asetuksen 11 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kaikki muu tahattomasti pyydystetty riista lukuun ottamatta rastaita – – ja mustarastaita on puhdistettava ja vapautettava välittömästi.”

Kautta 2018–2019 koskevat 24.9.2018 annetut ministeriön asetukset

17 Kyseisten viiden asetuksen 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

Houkuttumina käytettävien rastaiden tai mustarastaiden, joita voidaan pyydystää liima-ansoilla, enimmäismäärät ovat departementtien Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var ja Vaucluse osalta vastaavasti 2 900, 400, 11 400, 12 200 ja 15 600 kautena 2018–2019.

3. Osapuolten näkemykset

Kantajat

18 Kantajina olevat yhdistykset väittävät, että Ranskan lainsäädäntö on lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan vastainen muun muassa sen vuoksi, että siinä sallitaan perinteinen valikoimaton metsästystapa. Ligue pour la protection des

oiseaux (lintujensuojeluyhdistys) vaatii tältä osin asiantuntijan nimeämistä sellaisten lintujen osuuden määrittämiseksi, jotka on viimeisten metsästyskausien aikana tahattomasti pyydystetty liima-ansoilla, lukuun ottamatta lintuja, joiden pyydystäminen on sallittua liima-ansoilla. Lainsäädännössä ei myöskään perustella sitä, miksi ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin siinä sallittu pyydystäminen liima-ansoilla.

- 19 Aluksi yhdistykset muistuttavat, että lintudirektiivin 8 artiklassa kielletään sellaisten menetelmien käyttö, joilla laajamittaisesti tai valikoimattomasti pyydystetään lintuja, ja erityisesti liima-ansat. Lintudirektiivin 9 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, poiketa tästä kiellosta tietyin perustein, muun muassa salliakseen valikoivasti tiettyjen lintujen pienen määrän pyydystämisen c alakohdan mukaisesti.
- 20 Yhdistykset toteavat lisäksi, että unionin tuomioistuin on katsonut, että jotta toimivaltaiset viranomaiset voisivat käyttää direktiivin 2009/147 9 artiklassa säädettyjä poikkeuksia vain unionin oikeuden kanssa yhdenmukaisella tavalla, kansallisen lainsäädännön on oltava laadittu niin, että siinä mainitut poikkeussäännökset pannaan täytäntöön oikeusvarmuuden periaatteen vaatimusten mukaisesti. Näin ollen tällä alalla sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä on mainittava poikkeuskriteerit selvästi ja täsmällisesti ja velvoitettava niiden soveltamisesta vastaavat viranomaiset ottamaan ne huomioon. Poikkeusjärjestelmässä, jota on tulkittava suppeasti ja jonka yhteydessä vaadittujen edellytysten täyttymistä koskevan todistustaakan on oltava päätöksen tekvällä viranomaisella kunkin poikkeuksen osalta, jäsenvaltioiden on taattava, että kaikki suojeltuihin lajeihin kohdistuvat puuttumiset sallitaan vain täsmällisesti ja asianmukaisesti perustelluilla päätöksillä, joissa viitataan tämän direktiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyihin perusteisiin, edellytyksiin ja vaatimuksiin (tuomio 21.6.2018, komissio v. Malta, C-557/15, EU:C:2018:477, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 21 Ranskan viranomaiset sallivat lintujen pyynnin liima-ansoilla oloissa, jotka eivät ole tiukasti valvottuja – vaikka tämä pyydystämismenetelmä ei ole valikoiva –, tutkimatta sitä, oliko muuta tyydyttävää ratkaisua olemassa, ja osoittamatta, että sallittu pyydystäminen oli pienen määrän pyydystämistä.
- 22 Lisäksi on todettava, että tavoite, joka koskee sellaisten perinteisten välineiden, laitteiden ja menetelmien käytön suojelua tai säilyttämistä, joilla pyydystetään tai tapetaan lintuja puhtaasti virkistystarkoituksessa, ei voi yksinään oikeuttaa direktiivin 9 artiklassa tarkoitettua muun tyydyttävän ratkaisun väitettyä puuttumista, minkä perusteella voitaisiin poiketa direktiivin 8 artiklaan sisältyvästä tiettyjen metsästysmenetelmien yleisestä kiellosta.

Vastaaja ja väliintulija

- 23 *Ministre de la Transition écologique et solidaire* (ekologisen ja solidaarisen siirtymän ministeri) ja *Fédération nationale des chasseurs* vaativat, että kanteet hylätään perusteettomina.

4. Conseil d'État'n arviointi*Poikkeuksella sallitun metsästysmenetelmän valikoivuuden arviointi*

- 24 Ympäristölain L424–4 §:stä, luettuna yhdessä 17.8.1989 annetun asetuksen 1, 4 ja 11 §:n kanssa, ilmenee, että jotta voidaan varmistaa valikoivuus siltä osin kuin on kyse liima-ansojen käytöstä muodostuvasta perinteisestä pyydystämistavasta kyseisessä viidessä departementissa, luvan saaneen liima-ansoja käyttävän metsästäjän on jatkuvasti oltava kyseisten laitteiden läheisyydessä muun muassa alueella olevien lajien yksilöimiseksi, jotta estetään se, että muut lajit kuin rastaat ja mustarastaat lähestyvät laitteita, ja jotta metsästäjä voi tarvittaessa välittömästi puhdistaa ja vapauttaa muihin lajeihin kuuluvat linnut, jotka näistä varotoimenpiteistä huolimatta on tahattomasti pyydystetty, koska liima-ansojen käyttö on lähtökohtaisesti pyydystystapa, joka ei tapa.
- 25 Yhteisöjen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi oli saatettu jäsenyysvelvoitteiden noudattamista jättämistä koskeva kanne, joka koski tuolloin voimassa ollutta Ranskan lainsäädäntöä, joka on suurelta osin samankaltainen kuin nyt kyseessä oleva lainsäädäntö, katsoi 27.4.1988 antamassaan tuomiossa komissio v. Ranska (252/85, EU:C:1988:202, 29 ja 30 kohta), että on huomautettava, että Ranskan sääntely, joka koski rastaiden ja leivojen pyydystämistä tietyissä departementeissa, oli hyvin täsmällistä. Pyyntilupien myöntämiselle asetettiin edellä mainituissa asetuksissa huomattava määrä rajoittavia edellytyksiä. Lisäksi oli todettava, ettei komissio ollut osoittanut, että Ranskan lainsäädännössä sallittiin sellainen pyydystämisen, joka on ristiriidassa tiettyjen lintujen pienen määrän asiallisen hyötykäytön kanssa. Komissio ei ollut kiistänyt vastaajan väitettä, jonka mukaan pyydystettyjen lintujen lukumäärä muodostaa hyvin pienen prosenttiosuuden kyseisestä kannasta.
- 26 Lintudirektiivin 9 artiklan osalta unionin tuomioistuin katsoi kuitenkin 21.6.2018 antamassaan tuomiossa komissio v. Malta (C-557/15, EU:C:2018:477), jossa oli kyse jäsenvaltion antamasta muuta perinteistä metsästysmenetelmää koskevasta lainsäädännöstä ja joka annettiin SEU 3 artiklan ja perusoikeuskirjan 37 artiklan voimaantulon jälkeen, että kyseinen lainsäädäntö ei täyttänyt edellytystä, joka koskee pyydystysmenetelmän valikoivuutta, jotta voitaisiin poiketa direktiivin 8 artiklan säännöksistä, ja se perusti kantansa sivusaaliiden olemassaoloon täsmentämättä näiden sivusaaliiden määrää. Se katsoi kuitenkin myös, ettei kyseisen lainsäädännön mukainen poikkeus vastannut lintujen pieniä määriä, mikä oli ristiriidassa lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn toisen edellytyksen kanssa.

- 27 Conseil d'État esittää ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen sivusaaliiden käsitteestä ja valikoivuudesta, joka on edellytyksenä lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn poikkeuksen osalta.

Arviointi muun tyydyttävän ratkaisun puuttumisesta, jota ei ole perusteltu

- 28 Unionin tuomioistuin totesi 21.6.2018 antamassaan tuomiossa komissio v. Malta (C-557/15, EU:C:2018:477, 51 kohta), että lintudirektiivin 9 artiklassa säädetään, että kyseisessä artiklassa edellytetyille tyydyttävän ratkaisun puuttumiselle on oltava täsmälliset ja asianmukaiset perustelut.
- 29 Asetuksessa, joka on annettu 17.8.1989, sallitaan liima-ansojen käyttö siinä määrättyjen edellytysten mukaisesti sillä perusteella, että – kun otetaan huomioon tämän metsästyksen perinteinen luonne kyseisissä departementeissa – ei ole olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua (1 §), koska kyseinen metsästystapa vastaa niissä departementeissa, joissa se on sallittu, ympäristölain L424–4 §:ssä nimenomaisesti tarkoitettua perinteistä metsästystapaa.
- 30 Conseil d'État pohtii näin ollen, voiko perinteisen ajanvietteenä tarkoitettuna metsästysmenetelmän säilyttäminen merkitä sellaisenaan sitä, ettei direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tapaan muuta tyydyttävää ratkaisua ole, minkä perusteella voidaan siten poiketa 8 artiklaan sisältyvästä kyseisen metsästysmenetelmän yleisestä kiellosta.

5. Ennakkoratkaisukysymykset

- 31 Conseil d'État esittää seuraavat kaksi kysymystä:

1. Onko 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan säännöksiä tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltiot sallivat sellaisten välineiden, laitteiden ja menetelmien käytön, joilla pyydystetään tai tapetaan lintuja ja jotka voivat johtaa sivusaaliisiin, vaikka vähäsiinkin ja ainoastaan tilapäisesti? Mitä arviointiperusteita, jotka koskevat muun muassa kyseisten sivusaaliiden rajallista osuutta tai määrää ja sallittua metsästysmenetelmää, joka ei lähtökohtaisesti tapa, sekä velvollisuutta vapauttaa tahattomasti pyydystetyt lajit aiheuttamatta vakavaa vahinkoa, voidaan tarvittaessa soveltaa, jotta kyseisissä säännöksissä asetettu valikoivuutta koskeva edellytys täyttyy?

2. Onko 30.11.2009 annettua direktiiviä tulkittava siten, että tavoitteella, jonka mukaan perinteiset lintujen metsästystavat ja -välineet on säilytettävä virkistystarkoituksia varten, voidaan perustella – sikäli kuin kaikki muut 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tällaiselle poikkeukselle asetetut edellytykset täyttyvät – se, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, minkä perusteella voidaan siten poiketa direktiivin 8 artiklassa asetetusta metsästystapoja ja -välineitä koskevasta yleisestä kiellosta?